

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 36/13

Luksemburg, 21 marca 2013 r.

Wyrok w sprawie C-92/11
RWE Vertrieb AG / Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen eV

Standaryzowana klauzula znajdująca się w umowach zawieranych z konsumentami podlega kontroli nieuczciwego charakteru, nawet jeśli ogranicza się ona do przejścia przepisów krajowych mających zastosowanie do innej kategorii umów

Do sądu krajowego należy ocena, w każdym konkretnym przypadku, czy taka klauzula zezwalająca dostawcy gazu na jednostronne dostosowanie ceny spełnia wymogi dobrej wiary, równowagi i przejrzystości

Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen (stowarzyszenie konsumentów Nadrenii Północnej-Westfalii) zaskarżyło do sądów niemieckich standaryzowaną klauzulę umowną, na podstawie której RWE, niemieckie przedsiębiorstwo zaopatrzenia w gaz ziemny, zastrzega sobie prawo jednostronnej zmiany cen dostaw gazu do swoich klientów, jeżeli podlegają oni taryfie specjalnej (*Sonderkunden*). Zamiast wyboru taryfy standardowej, jaką niemieccy dostawcy gazu są zobowiązani oferować konsumentom, owi klienci zawarli umowę objętą swobodą zawierania umów. Uznawszy, że dana klauzula ma nieuczciwy charakter, stowarzyszenie wniosło w imieniu 25 konsumentów o zwrot nadpłat, które ci ostatni uiszcili RWE w następstwie czterech podwyżek cen w latach 2003–2005 w łącznej kwocie 16 128,63 EUR.

RWE uważało w szczególności, że zaskarżona klauzula, zawarta w ogólnych warunkach mających zastosowanie do zainteresowanych klientów, nie może podlegać kontroli nieuczciwego charakteru. Klauzula ta odnosiła się bowiem jedynie do przepisów niemieckich mających zastosowanie do umów objętych taryfą standardową. Przepisy te pozwalały dostawcy na jednostronne różnicowanie cen gazu bez wskazywania przyczyn, warunków bądź zakresu takiej zmiany, gwarantując jednak, że klienci byli informowani o owej zmianie i w danym przypadku mogli odstąpić od umowy.

Ze względu na to, że RWE przegrało sprawę przed sądami niższej instancji, zwróciło się do Bundesgerichtshof (federalnego sądu najwyższego, Niemcy), który skierował do Trybunału Sprawiedliwości pytania dotyczące wykładni przepisów prawa Unii¹ mających na celu ochronę konsumentów przed nieuczciwymi lub nieprzejrzystymi standaryzowanymi klauzulami umownymi. Sąd niemiecki zmierza do ustalenia w szczególności zakresu wyłączenia kontroli nieuczciwego charakteru **klauzul standaryzowanych, które jedynie przejmują bezwzględnie obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze.**

W dzisiejszym wyroku Trybunał Sprawiedliwości udzielił odpowiedzi, że takie klauzule **powinny podlegać kontroli nieuczciwego charakteru², jeżeli przejmowane przez nie przepisy ustawowe mają zastosowanie jedynie do innej kategorii umowy.**

Wyłączenie bowiem z kontroli nieuczciwego charakteru warunków umownych odzwierciedlających przepisy krajowe regulujące określoną kategorię umowy jest usprawiedliwione tym, że uzasadnione jest przypuszczenie, iż ustawodawca krajowy dokonał wyważenia ogółu praw i obowiązków stron tych umów. To rozumowanie nie ma jednak zastosowania do warunków innej umowy. Wyłączenie bowiem warunku zawartego w takiej umowie z kontroli jego nieuczciwego

¹ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95, s. 29) oraz dyrektywa 2003/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 98/30/WE (Dz.U. L 176, s. 57).

² Na podstawie ww. w przypisie 1 dyrektywy 93/13.

charakteru tylko z tego względu, że przejmuje on przepisy mające zastosowanie jedynie do innej kategorii umów podważałoby system ochrony konsumentów ustanowiony prawem Unii.

W odniesieniu do ewentualnie nieuczciwego charakteru zaskarżonego warunku, Trybunał stwierdził, że prawodawca Unii, w ramach umów na czas nieokreślony takich jak umowy na dostawę gazu, uznał istnienie uzasadnionego interesu przedsiębiorstwa zaopatrzenia w uprawnieniu do zmiany opłat za jego usługi. **Standaryzowana klauzula zezwalająca na takie jednostronne dostosowanie powinna jednak spełniać wymogi dobrej wiary, równowagi i przejrzystości.** W tym względzie Trybunał przypomniał, że ostatecznie nie do niego, lecz do sądu krajowego należy ustalenie, w każdym konkretnym przypadku, czy tak jest.

W ramach tej kontroli sąd krajowy powinien przyznać istotne znaczenie następującym kryteriom:

- **umowa powinna wskazywać w sposób przejrzysty powody i sposób zmiany opłat**, tak aby konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jasne i zrozumiałe kryteria, ewentualne ich zmiany;

Trybunał podkreślił w tym względzie, że brak informacji w tym zakresie przed zawarciem umowy, co do zasady nie może być zrekompensowany samą okolicznością, iż w czasie wykonywania umowy konsumenci zostaną poinformowani o zmianie opłat z odpowiednim wyprzedzeniem oraz o ich prawie do rozwiązania umowy, jeżeli nie zamierzają zaakceptować tej zmiany.

- **przyznane konsumentowi uprawnienie do rozwiązania umowy w konkretnych warunkach może być skutecznie wykonane.** Nie byłoby tak, gdyby – ze względów związanych ze sposobami wykonania prawa do rozwiązania lub z warunkami danego rynku – konsument nie miał rzeczywistej możliwości zmiany dostawcy lub nie został poinformowany w uzgodniony sposób i w odpowiednim czasie o planowanej zmianie.

Ponadto **Trybunał odrzucił wnioski rządu niemieckiego i RWE o ograniczenie skutków wyroku w czasie w celu ograniczenia jego konsekwencji finansowych.** Wykładnia prawa Unii, jakiej dokonał Trybunał w tym wyroku, ma zatem zastosowanie nie tylko do zmian taryf dokonanych przed datą dzisiejszą, lecz do wszystkich zmian taryf dokonanych od czasu wejścia w życie przepisów prawa Unii zinterpretowanych w omawianym wyroku³. Konieczne jest jeszcze, aby zostały spełnione przesłanki wszczęcia przed właściwymi sądami postępowania w sprawie związanej ze stosowaniem tych przepisów.

Trybunał zauważył w tym względzie, że konsekwencje finansowe dla przedsiębiorstw zaopatrzenia w gaz w Niemczech, które zawarły z konsumentami umowy specjalne, nie mogą być ustalone wyłącznie na podstawie wykładni prawa Unii udzielonej przez Trybunał w dzisiejszym wyroku. Zadaniem sądu krajowego jest bowiem dokonanie, z uwzględnieniem tej wykładni, skonkretyzowanej kwalifikacji danego postanowienia umownego w oparciu o wskazane kryteria oraz w świetle okoliczności danej sprawy.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

---

³ Wyżej wymieniona w przypisie 1 dyrektywa 93/13 weszła w życie w dniu 14 kwietnia 1993 r., a termin jej transpozycji przypadł w dniu 31 grudnia 1994 r. Dyrektywa 2003/55, również ww. w przypisie 1, weszła w życie w dniu 1 listopada 2003 r., a termin jej transpozycji do prawa krajowego przypadł w dniu 30 kwietnia 2004 r.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106